

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Conciones, Siue Conceptvs Theologici Ac Praedicabiles, In Omnes Totivs Anni Dominicas

Opvs Novvm Figvris, Allegoriis, Similibvs Ex Sacris profanisq[ue]
Scriptoribus plenißimum, cum occurrentium fidei controuersiarum
tractatione.

Besse, Pierre de

Coloniae Agrippinae, 1620

Feria II. Paschatis.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56314](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56314)

FERIA II. PASCHATIS.

Partitio.

- I. De humana vita miseria.
- II. De Magistro sese discipulis associante.
- III. De peregrinatione Christi & cuiusq; Christiani.
- IV. De perceptorum malorum obliuione.

Duo ex discipulis ibant ipsa die in castellum, quod erat in spacio stadiorum sexaginta ab Ierusalem, nomine Emaus. Luc. 24.

FIGURA.

Tob. 12. Non prius potuit Tobias tam Pater quam filius, Angelum qui peregrinantis & viatoris habitu assumpto, itineris sese socium ac duce[m] semper gesserat, & cum iisdem frequenter loutus erat, recognoscere: quam confectis iam negotiis, & peracto itinere, eum iam iam abiturus utriusque valediceret, quisnam esset & vnde missus, ipse declararet, isq; stupore perculsis ex oculis euanesceret. Simile quid in Euangelio hodierno intueri videor: cerno namque duos discipulos Ierosolymis in Emaus castellum tendentes, quibus sese Angelus testamenti, Iesus Christus itineris socium præbet: qui, cum eum minime agnoscerent, tandem in fractione panis sese manifestauit, & ex oculis eorum euanesce[n]s, utrumq; stupore defixum reliquit. Insignis historia, & ad audiendum iucunda: sed vt eam pro dignitate exponere valeamus, superne illud lumen, quod tenebras pellit, quod mentis caliginem auferit, animos suggerit, & linguas impeditas dissoluit, sanctissimi inquam Spiritus auxilium, nobis imprimis necessarium est: eius igitur opem imploremus, idque auctoritate, qua apud eum valet plurima, Angelorum regina, qua verbis Angelicis salutabimur, dicentes:

Ave Maria.

Heraclitus Philosophus Heraclitus cum vitæ huius calamitates & miseras, quas indies videbat, secum tacitus reuolueret, eandem toto vitæ tempore deplorauit. Inter fideles vero, Deiq;

cognitionem habentes, Iobum Heraclito similem fuisse, dicere possumus: cum enim vitæ huius breuitatem ille sibi ob oculos poneret, & simul ingentes illas calamitates & ærumnas, quibus tantillo tempore homo dum viuit, obnoxius est (de quibus ait: *Homo natus de muliere, breui viuens tempore, repletur multis miseriis*) nunquam non lachrymabatur, & plangebat, dicens: *Tædet animam meam vitæ meæ.* Et quem obsecro, Iob, non tæderet viuere, vbi quidquid est, homini aduersatur, eumque destruere contendit, cœli namque influxibus eum suis corrumpunt, elementa continuis præliis impetunt, animalia quoque venenato afflatu eum inficiunt, omnia denique, quæ in hoc mundo sunt, in vicum hominem videntur coniurasse. Infelix igitur ac rer infelix, qui in loco adeo infausto, tam misera tamque ærumnosa vita viuere desiderat: & vere infelices sunt & insensati, stulti hi mundi amatores, qui vitæ fragili & fugaci nimium innituntur, eamque stabilem arbitrantur.

An non stulti & stolidi fuisse videntur Hebræi, dum magna cum inopia, & mille pressis ærumnis in Ægypto viuere, quam terram promissionis lacte & vino manantem, ingredi maluerunt, in qua iucundissime viuere ac quiete vitæ deliciis voluptatibusq; affluentes transigere poterant? maior tamen eorum esse mihi videtur demerita, qui in miseri huius mundi Ægypto infinitis confictati ærumnis, ac plurimis pulsati calamitatibus, degere maluit, quam animo cogitationeque ad felicem illam viuentium regionem, vbi perfecta iucunditas, ac iucunda felicitas ac societas est, aspirare. Quanta igitur vestra est cæcitas, o cosmophilus! nescitis, eheu nescitis, quid hæc vita sit, quæ mala secum trahat, quibus casibus & infortuniis sit obnoxia. Vnde bene mihi scripsisse visus est Seneca: *Vita hominis, inquit, nunquam acciperetur, si De breui sapientibus daretur: quis enim, obsecro, furatus est qui eius sese legibus subiiciat, & scellidis miseriarum hæredem profiteri velit? Quis dic mihi, obsecro, hæredem sese tuum dicere audeat, infelix vita, quis te adire & accipere præsumat, quæ quasi flos egredieris & coteris, & fugis velut umbra? Vita vestra, Auditores,*

Bbbb 2 cursui

Vita hæc
cursui so-
lis com-
paratur.

Greg. in Re-
gisl.

cursui solis per similes est: videtur namque lucidum illud astrum non moueri, cum tanto tamen impetu tantaque violentia feratur, ut ad singulos horas quadrantes centum viginti miliarium millia illud conficere doceant Philosophi: id ipsum de vita hac nostra dicere possumus, in statu quidem suo manere videtur, ac loco quiescere, attamen celeritè instar cursoris semper ad finem properat, adeo ut non prius cucurrisse videamur, quam ad sepulchrum iam peruentam fuerit. Hinc bene eam D. Greg. nauiganti simile esse dixit, in namque qui nauem conscenderunt & nauigant, arbores, agros & scopulos moueri, se vero in loco putant quiescere: cum tamen secus id se habere omnes sciant, nauem scilicet semper recedere, cetera vero loco neutiquam moueri. Id ipsum tibi accidit, o homo, qui in mundi huius mari nauigas: omnia moueri existimas, & te immobilem persistere: cum tamen ipse ad mortem citatis quasi equis properes, cetera omnia quæta maneant.

Equidè eam animalculo, quod Ephemèrū appellant, comparauero, quod mane quidem nascitur, vesperi autem occidit, cuius licet vita ultra diem vnum non extendatur, tanta tamen eius in quærendo victu sollicitudo & cura est, quanta coruorum quinque seculis viuentiū. Magna profecto huius insecti stultitia est: at vestra longe maior est, o mundi amatores, qui cum decem aut duodecim tantum annis hic vobis viuendum sit, tantas tamen opes aggeritis, & ita de comætu solliciti estis, quasi mille annis in hac arce viuendum foret. Sed ingens reuera amètia est, tantopere erga fragilem hanc & fugacem vitam affici: eum ipsimet Ethnici hac nobis in re multo sapientiores existierint. Spartiatæ namque toto quidè vitæ tempore lugubribus & atris vestibus induebantur: at cum morti appropinquaret, sumptuosus & regisicis: quo agendi modo satis indicabant, quam amara iis vita foret, quam læta vero & iucunda mors. Eandem pene agendi consuetudinem habuere Thraces, qui infantibus iam recens in lucè editis lamentabantur, & cunas lachrymis perfundebant, quod eos lachrymatum & miseriarum locum ingredi putarent: morientibus vero festiuo cantu & læticia applaudebatur, quod omnibus

Explica-
tur hu-
manæ vitæ
miseria.

hisce grumnis erepti, quietis iam portum intraturi essent. Quin & ipsa nobis animalia vitæ huius arumnas & calamitates quodammodo velle ostendere videntur: egyptus namque egregia illa auis, toto vitæ tempore cantare detrectat: sed vbi fata vocant, vdis coniectus in herbis, iucundissimo cantu aëra permulcet, lætus quodammodo & gaudens hac infelici & lachrymosa vita se liberandum.

Et quoniam cantus mentio incidit, ipsi Hebræi quoque Israëlita, quamdiu in Babylonica captiuitate captiui detinebantur, nunquam cantare canere potuerunt, adeo ut si quado eos Chaldaei ad patrios psalmos decantandos inuiterent, lachrymantes responderent: *Quomodo psal. 136. cantabimus canticum Domini in terra aliena? At heu, mundus hic multo Babyloniis illis deterior est, nostraque fors longe iniquior forte Hebræorum. Quis igitur in eo ridere, cantare, choreas agere, ineptire, deliciisque indulgere præsumat? Et sane vita hæc nostra vera Babylon est, terra aliena, locus peregrinationis, receptaculum, & colluuius malorum, miseriarum diuersorium, solitudo teretica & tristis, ac perpetuo exilio infamis, denique via & quidem transitus: ita namque eam nuncupare hodiernum Euangel. videtur, in quo non nisi de peregrinis, viatoribusque sermo est, adeo ut & Dominus viatoris personam & habitum induerit. Duo ex discipulis Iesu ibant ipsa die in castellum, &c. Adeamus primo hosce viatores, & videamus quinam sint, ac deinde quid dicant, quos sermones habeant, ad inuicem audiemus.*

Quod ad primum igitur spectat, refert Euangel. duos ex discipulis fuga dilapsos, in Emaus castellum, quod 60. stadiis, vel duobus cum dimidio miliaribus, nostra metèdi ratione ab vrbe aberat, profectos esse, de quibus Messia qui ante dies aliquot cruci affixus erat, sermones habuisse cuius morte & absentia magnopere se affici & affligi demonstrabant. Sperabamus, in quæiebant, nos & rotam gentem nostram à captiuitate & Romanorum tyrannide per eum liberandam, regnumque Israël eius ope restaurandum, sed nulla iam eius rei spes affulget: dixerat adhuc tertio se die à mortuis resurrecturum, & tres iam ecce dies elapsi sunt, & nihil huiusmodi videmus contigisse. Cum hos itaque inter se sermo-

sermone haberent, atque ita fabularentur, ecce derepente Saluator itineris se socium præbet, inque medium eorum se sistit.

Simile.

Et sane quemadmodum post cruentum & diuturnum prælium, quiescentibus iam turbis & armorum strepitu, dux milites huc illucq; dispersos colligit, eosq; de victoria certiores reddit: ita quoq; hodierna die Christum generosum illum ducem agere videmus. Apostoli namq; & discipuli, Christi inquam milites, metu perterriti & consternati, è cruento illo passionis certamine fugerant, & huc atq; illuc dispersi erant; & ecce dux eos hodie effugaretrahit, reuersosque de victoria, de mundo & demonibus relata, certiores facit. Magdalenam namq; errantem querit, tres Marias in urbe redire compellit, hinc Petrum insequitur, & omnibus sese Apostolis in Ierusalem manifestat, eosq; ad castra reducit: illinc vero, duobus discipulis in Emaus tendentibus apparet, quos inertiam & ignauiam arguit, quod duce suo in discrimine relicto, castris se turpiter proripuisse. Sed ante ceteros tibi se manifestum dedit, o SS. Virgo, tibiq; latum resurrectionis nuntium attulit.

Simile.

Nam sicut sol, cum mane oritur, summa montium acumina radiis suis primū ferit, deinde humiles colles irradiat: ita quoque Dominū fecisse compertum est. Virgo Deiparam namq; *mons erat in vertice montium*, vt Isai. ait, vel, vt David canit, *mons pinguis, mons in quo beneplacitū est habitare Deo*. Apostoli vero instar colliū, de quib. scriptum est, *fundamenta eius in montibus sanctis*, i. Apostolis. Sol hic igitur ex altero veniens orbe, radiis se suis magno illi monti Virgini Marię primo, ac deinde cæteris collibus, Apostolis nempe, videndum præbet. Hic vero videmus, vt quos hoscæ viatores radiis suis illustret, eosq; ita accendat, vt calore intus estuante ad inuicē dixerint: *Nonne cor nostrū ardens erat in via?* Sole nimirum directe capitibus eorum imminente.

II.

Quinam
in viato-
res sunt?

Quinam vero vos estis o peregrini: vel unde? quo vos appellabo nomine? nescio: vni quidem ex Euangelij textu certū est, nomen fuisse Cleophae, qui quatuor sanctissimorum virorum, trium Apostolorum, Iudæ, nimirum cognomento Thadæi, Simonis & Iacobi Minoris, ac Ioseph vnus è Lxx. discipulis

cognomento Iusti, pater extitit. Alterius autem nomen ignoratur; sed omnes pene Patres vnanimiter tradunt, hunc fuisse Lucam Euangelistam, & Actuum Apostol. scriptorem. Eiusdem namq; opinionis fuit Gregor. *Gregor. Magnus*, Nicephorus, Theophylact. in *Lu-Mor. c. 2.* cam, & Epiphanius. Solus Hieronymus alteram sententiam tuetur; in prologo enim in *li. 1. cap. 34.* Lucam ait, eum Dominum in carne non vidisse, idq; ex verbis ipsius Lucæ se colligere ait: *Sicut tradiderunt nobis hi qui ab initio suis oculis viderunt, & ministri fuerunt sermonis.* Sed nihil inde effici potest aliud, quam Lucam de primis Apostolis non fuisse, sed longo post alios intervallo ceteris accessisse.

Quicquid demum sit, hoc saltem constat, Dominum duobus hisce discipulis socium se habitu viatoris, adiunxisse. Sed cur his te potius Domine quam mulieribus adiungis? in promptu ratio est, quia te nimirum illæ aromatibus & vnguentis pretiosis onustæ quærunt, atque ideo eas fugis, discipuli vero à te fugiunt, & tu eos persequeris.

Exclamat hic Augustinus admirans: *Vere Insignis Domine, maiori semper occurris necessitati, quæ cōceptus.*

admodum enim cor hominis in medio corporis constitutum, magis ad sinistram vergit, & sanguis in eodem habitans corpore, partes eiusdem, eo maxime opus habentes, defendit ac tuetur; vt in subita formidine fieri videmus (partibus namq; exterioribus destitutis, ad cor quasi ad locum, cuius permagni interit; sese recipit, qui si amittatur, de vita penitus actum est: atque hæc causa est pallores, & verecundiæ, quæ in vultu sese interdū manifestat.) Id ipsum hic à Domino fieri videmus: qui relictis aliis discipulis, duobus hisce in primis succurrendum censuit, in maxima scilicet necessitate ac discrimine constitutis. Perdiderunt namq; iam fidem, spes quoque eos deficere incipiebat.

Sed quonam pacto fieri putamus, vt tanto beneficio à Domino afficiatur, vt Christi Iesu consortio societateque digni iudicentur? causam quærimus? in promptu est, quod ad inuicem loquerentur de omnibus quæ ab hinc triduo Hierosolymis cōtigerant, de Passionem videlicet Redemptoris. O sanctæ sermocinationes! o diuina colloquia! de his s.

Cur Do- nobis *in via*, interea dum hic viuimus, & in
minus hi- vite huius curriculo velut viatores ambula-
see disci- mus, loquendum est, si Christum peregrina-
pulis soci- tionis socium habere desideremus.
um se ad- O sancta & salubris passionis memoria!
iuaxerit. quantum tu animabus iustus commodum
afferre, quantum potes prodesse? ad diui-
num quippe amorem nos accendis, humili-
tatem instillas, superbiam suffocas, & delici-
as carnis a nobis expellis.

Insignis
figura.
2. Reg. 11.

Cum David Vtia Hebræo, vni dè Principi-
bus suis, dè castris Ieroloyam redeunti per-
suaderet, domum vt secederet, fracta bello
membra lautius nonnihil haberet, genio in-
dulgeret, & vxore vteretur: statim Regi in
hæc verba respondit: *Arca Dei: & Israël, & Lu-
da, habitant in papsionibus, & dominus meus
Ioab, & serus Domini mei super faciem terra ma-
nent, & ego ingrediar domum meam, vt comedā
& bibam, & cubem cum vxore mea.* De te hoc
dictum pura Christiāne: quando te mundus
ad delicias inuitat, teque inescare machina-
tur: quam congrue illi respondere poteris &
apposite, passionem Domini respiciendo.
Quid? Arca Dei, sacra, inquam, Iesu Christi
humanitas, atq; omnis Sanctorum nobilitas,
in desertis Caluariae locis commorantur, tri-
bulationū crucibus affixa: quin & dux meus
Iesus Christus super duram cubat, in duram
scilicet crucem extentus, & tu me ad delicias
inuitas, vt genio indulgeam suades, vt volu-
ptatibus me patiar inescari, vt laborem, qui
mihi subeundus est, quātum possum, decli-
nem? sed parum hoc est conueniens: meræ
sunt nugæ hocce mihi occinere, numquam
enim huiusmodi flagitium committam.

2. Reg. 15.

Simile quid in secundo Regum lego com-
mentario. Cum enim David Rex per deser-
ta, per agros nudus & vds, omniq; destitu-
tus auxilio fugeret, & torrentē tristitia gra-
uatus transiret, omnes eū nobiles & subditi
lachrymis comitabantur, eiusq; casus, quan-
tum poterant, condolere se planctu & lamē-
tis demonstrabant. Ecquis, obsecro, erit Chri-
stianus, verus cœlestis aulæ inquilinus, Chri-
stiq; Domini fidelis Vasallus, qui passionem
Domini cum ruminet, Deiq; Filium tāta hu-
militate, cruentam Iudeorum in caput suum
conspirationem fugientem, & torrentē pas-

sionis transeuntem, perque Caluariae rupes
serpentem contempletur: eum, tristi hoc
spectaculo commotus, oculis lachrymantibus,
corde gemebundo, linguaque querula,
non comiterur: quis inquam, pedem in terra
non figat, non se demittat, aut humiliet?

Quin etiam dè sancta Dominicæ Passionis
recordario validum propugnaculum es, ad-
uersus omnem infernalem proteruiam, salu-
bre aduersus diabolicos incurfus antidotū,
ac singulare ad mundi technas versutiasque
detegendas remedium. In quam rem figuras
vobis adducam. Daniel Propheta sparsis in
fano cineribus technas sacrificulorum, & e-
mentitam Beli diuinitatem detexit. Cineres
hi, cineres sunt Iesu Christi, & memoria pas-
sionis eius, qui statim vt in animarū nostrarū
templo sparguntur, Sathane statim ver-
sutias, carnis blanditias, & vasti idoli, mundi
nimirum, dolos detegunt & reuelant.

Similes propemodum conceptus, sed alterius
tamē generis. Præcepit apud Ezech. *Ezech.*
Deus omnes eos interfici, qui signum Tau
frontibus non præferrent. denotat hoc mys-
terium omnes & singulos, qui signo crucis,
cuius imaginē Tau nota referebat, & passio-
nis insignibus notati, signatique non essent,
frontiq; memoriæ suæ eadē insculpta nō ge-
rerent, in magno vitæ discrimine versari.

✕ O miserū dani, d infelices cosmophili!
non reperit Christus in medio vestri, nec
se vobis itineris socium adiungit, quia *in via*
vitæ huius, de his q̄ in passionis eius diluio
contigerunt, non disseritis. Non agitis in
hoc itinere de Iesu Nazareno, non loquimi-
ni nisi de mundo, de honoribus, dignitati-
bus, diuitiis. Non ambulat vobiscum Deus, d
inanium rerum indagatores, & nouarum re-
rum scioli, quia non loquimini de iis quæ in
domo Annæ, in qua Christus percussus fuit,
de iis quæ in domo Caiphæ, vbi conspurca-
tus & conspurus, de iis quæ in Palatio Hero-
dis, in quo veste alba delusus: de iis quæ in
prætorio apud Pilatum contigerunt, vbi ad
mortem condemnatus fuit: non sunt sermo-
nes vestri de iis quæ circa crucem peracta
sunt, vt nimirum clavis fuerit cōfixus, aceto
potatus, lancea perforatus, denique vt mor-
tuus fuerit: non sunt nisi de rebus mundi
huius

huius, de iis quæ in aula, quæ Romæ, quæ in Hispania, quæ in alio orbe geruntur.

At si Deum socium habere desideretis, quemadmodum eum duo hi hodie habuerunt, loquimini potius de cælo, de conscientia vestra statu, de supplicis quæ Dominus in cruce pertulit, de tota passionis eius Iliade. Et perpendere hic obiter vos velim, si ob solos Deum sermones, propter aliquot verba huius se tertium adiunxerit: quid facturus sit ob bona opera? si tantam sola verba gratiam promeruerint, quantam ipsa bona opera habitura sperandum est?

Christus
hos viato-
res allo-
cutus est.
Cleopha
respõsio.

Allocutus quin etiam eos vltro est: audiamus quid dicat. *Qui sunt hi sermones quos confertis ad invicem, et estis tristes? quo vos & vnde tristitiam quippe vultus præfert. Cui Cleophas, Tu solus peregrinus es in Israel, et hac ignoras? Quid, rideri nos à te puro. Venis Ierosolymis uti nos, & fugis te nihil eorum scire, quæ ibi ab hinc triduo contigerunt? Iam enim tres dies elapsi sunt, ex quo Principes nostri & Pontifices Iesum quendam Nazarenum, qui erat vir potens in opere & sermone cruci ignominiosissime affixum mori coegerunt.*

Vere potens erat in opere: quoniam plurima per Iudæam miracula edidit, leprosos mundavit, paralyticos sanavit, cæcos illuminavit, demones ex hominum corporibus fugavit, mortuos ad vitam revocavit: an non igitur vere potens in opere fuit? at non minus in sermone. *Nunquam enim homo sic locutus est: alter Orpheus fuit: voce namque arbores & rupes attraxit: famosissimas peccatrices ad bonam frugem eadem voce converterit: milites quoque à Principibus Sacerdotum ad se comprehendendum missi, ut eum loquentem audire, ceptis desistentes re infecta, ad suos reuersi sunt sancte asseruantes, nullum vnquam hominem ita sese loquentem audiuisset: alii quoque milites in hosto Oliuati statim ut vocem eius audire, licet armati & spirantes minarum, supini in terram considerunt. O magnum oratorẽ, o linguæ fulmina! an non igitur potens in sermone fuit, cum ad vocem mare & venti quiescerint, illiusque imperio obsecundarint, cum eadem Lazarus quatrivanus tumulo prodierit, Doctores synagoga in templo stu-*

Matt. 14.
Joan 11.
Luc. 2.

peccatores & peccatrices à praua vita contumacitate ad proprietatem redierint: Nostri tamen Pontifices magnum hunc Prophetam cruci affixerunt. *Et tu solus peregrinus es in Israel, et hac ignoras?*

Quam verus vates existis o Cleophas, & tamen iocando verum dicere te nescis: *ipse enim vere solus peregrinus est, qui in mundi huius exilium cælo pulsus, propter flagitia nostra hanc peregrinationem peregit: vnde de seipso apud Euangelistam testatus est, Vos de deo sum, et ego deo ueritatem dico. Vere, vere inquit peregrinus fuisti Domine: ab omni enim æternitate, praeuiso iam Adæ peccato, votum feceras, præsepe te Bethleemiticum, montem Caluarie, ac sanctum sepulchrum, quod Hierosolymis est uisitaturum. Inaudierat id quoque David rex cum diceret: Votum uoxi Deo accob: perinde ac si dicere uoluisset: votum fecit Verbum illud Dei, Patri suo æterno, profectio-nem quandam se iam olim in hunc mundum instituturum. Hem quæ peregrinatio! tri-ginta tres & quot excurrit annos in eadem facienda insumpsit, feruilemque habitum induit, formam terui accipias, & viator factus est.*

O quantum interea cucurrit, quas non regiones, quæ non loca peragrauit? Douenit primo ad præsepe Bethleemiticum: inde in Ægyptum, transit, septemque annos in hoc iter impendit: tum desertum & intinam solitudinem petiit, & quadraginta dierum spacio eam perlustrauit. Quantam hic pietatem, quantum feruorem declarauit? At nondum hic quiescit, sed & alia lustrare uoluit: Caluarie quin etiam montem conscendit, inde crucem, ac denique sepulchrum ipsum uisitauit. Hem quantas in eundo molestias sustinuit, quatos labores exantlauit, quantum sudauit, & alit, quas non passus est arunas: Hauri id ex D. Gregorio Papa, qui Christi iter relegit dicit: *Vultus fratres charissimi, spjos eius saltem agnosceret de cælo uenit in uitoru, de uitoro uenit in præsepe, de præsepe uenit in cruce, de cruce uenit in sepulchrum, de sepulchro rediit in cælum.*

Soluti iam uorum Domine, omnium peregrinorum princeps, peractum iam est iter, peregrinatio tua iam sine accepit, nullus in orbe iam locus restat quæ adire posses: oia ob-

Christus
verus pe-
regrinus
in hoc
mundo
extitit.
Joan. 7.

Psal. 137.

Christus
difficile i-
ter ingres-
sus est, &
longum.

Homil. 191
de ascensio-
ne.

ambu-

ambulasti, & percurristi, iam tempus est, ut quietem capias. Erro, erro auditores, nondū vult quiescere, nam & limbum adire est animus, visitare purgatoriū, & ad inferos vltique descendere; atq; hoc est iter de quo lo-

Hiere. 10.

quebatur vaticinans Hieremias: *Dimisi domum meā, reliqui hereditatem meam.* Infinita nobis hoc itinere merita, sibi vero immensā corporis gloriam, & aternā nominis exaltationem cōparauit. Sed quid est Cleopha, q̄

...

Hebr. 13.

solus peregrinus dixeris, an non & nos omnes peregrini in hoc mūdo sumus? ita profecto; testem huiusce rei habeo Apostolum Paulū

Psal. 38.

qui ait: *Non habemus hic ciuitatem permanentē, sed futuram inquirimus.* Præuiderat id etiā vates regius, *Aduena ego sum & peregrinus, sicut omnes patres mei.* Primus qui vrbes extruere cōpit, fuit Cain, atq; ideo fortasse cōlo

Apoc. 8.

exeidit: hinc S. Euangelista Ioan. in reuelationib. ait, audiuisse se Angelū clamantem, *Vasa habitantibus in terra: ē quo efficitur, mundū hunc inferiorem non esse nisi exilii & ærurnatū locū.* Atq; hoc ipsum de eo iudicium fuit Philosophi Anaxagoræ licet gētilis, & veri numinis ignati. Refert namque

Laertius.

Laertius, hunc, cum æmuli ei, ppter facultates & opes actionem intentassent, omnium potius iacturam facere maluisse, q̄ iudicio ius suū prosequi, ac sese coram iudicib. defendere: cumq; cū amici & noti fatuū dicerēt, quod sua se negligentia omnib. iis bonis & possessionibus, quas maiores tāto sudore ac labore sibi peperissent, orbari sineret, digitos eum ait in cœlum sustollentem respōdisse: *illa patria mea est, illa hereditas mea est, illam ego curo, non ea qua super terram: nā mundus hic instar exilij est, locus quidam miseriarum ac lacrymarum occasio.* O præclaram hominis Ethnici sententiam! ō virum Christiano dignum nomine.

Præclara
Anaxago-
ræ senten-
tia.

Verum ut ad propositā materiam redeamus; Cleophas cum hæc Christo dixisset, & lacrymis oculos oppletos haberet, tristitiaque animū eius occupasset, statim Christus subintulit, *Et quæ? quid accidit Ierosolymis? dic, quæso quidnam ibi cōtigerit, redde me certiozem.* Quid? anne tu illa oblitus es, an ignoras ipse, qui eadem in corpore pertulisti, & de quo totus orbis loquitur: Quid hoc

Christus
post resur-
rectionē
priorum

est? an nō meministi crudelis passionis, anne dolorum oblitus es clauorum, spinarum, flagellorum, oblitus sudoris illius sanguinei? Eheu Domine, vix est. tres elapsi sunt dies, cum in monte Oliuæ paueres & æderes, cū tot in monte Caluarie supplicia perferres, & hodie ecce rogas, quæ quali hæc omnia in ventos & auras abiissent.

Fuit, fuit, Auditores, ardēs illa charitas, & ingēs illud amoris incendium, quod omnes priores dolores præteritaq; supplicia penitus excoquebat: charitas inq; de qua vaticinatus Salomon dicebat, ærurnatū vitæ huius aquas, & flumina dolorum quos in passione sustinuit, charitatē hanc extinguere nequāq; poruisse! quam ingens illa fuit charitas! Et sane si tota elementi ignis sphaera, sp̄ elunca aliqua hoc in mundo posset includi, non est profecto dubiū, quin ipse omni semper ratione erumpere gestiens, libertatemq; affectans, omnia repagula, cōcludi indignatus, in mille partes dirumpere. Cum igitur vniuersa diuinitas, quæ amor est & ignis quidā infinitus, humanitatis nostræ ergastulis, licet volūtate inclusa fuerit; numq̄ quiescere potuit, donec corpus hoc suum in cruce dirumpens, lacerans, ac quodāmodo in frusta cōminuens, mille nobis amoris signa & argumēta charitatis inmensæ ad oculum demonstraret. Videte quales calores, quales ardores in ipso fuerint; adeo ut omnium aliorū, quos in passione pertulit, non amplius iam reminiscatur.

Insignis
cōceptus

Ingenis
Christi
charitas

Et quoniam de ardoribus incidit mentio, certum est solem, quo magis capitibus nostris imminet, nobisq; fit vicinior, eo quoq; maiorem ardorē edere, & splendidiorē fieri. Idem in sole oculorum nostrorū Christo Iesu vidimus contigisse: quo enim altius in cruce fuit exaltatus, quo & mæorem eharitatem, & dilectionē vehementiorē monstrauit. Nam quemadmodum motus violenti & naturales in eo differunt, quod violentis rapidus sit & vehemēs in principio, sed ad finē vrgens paulatim deficiat, & tandem ēt penitus quiescat: naturalis autem initio sit lentior, sed quanto magis mouetur, & vltieris procedit, tanto fit maior ac vehemētor. Ita quoq; amor, quo nos in Deū ferimur, aliud non est quā motus quidam animæ in Deum, qui

Insignis
cōceptus

qui peccato iam commisso quodammodo coactus est, & instar morus violenti, hinc fit ut in principio penitus ferueat, sed sensim tepidior fiat, ac tandem est penitus frigeat. Sed amor quidam naturalis est, quo procedit ulterius, eo fit & maior, maioremque charitatem demonstrat: quem hodierna die ita videmus excreuisse, ut crucis, clauorum, passionisque quam nostri causa pertulit, penitus oblitus, peccat quidnam hæc et sint, quasi eadem ignoret.

IV. *Quæ?* inquit, Charitas quippe illa adeo eum incedit, inebriat, adeoque demerit, ut omnium præteritorum suppliciorum oblitus & omnem eorum memoriam exuisse videatur. Accedit adhuc et ipsa resurrectionis gloria, quæ omnem ei memoriam, quos pertulit cruciatuum, adimit.

Resurrectionis status o-mnium quæ hic passus obliuionem inducit.

Rem. 3. Tantæ porro beatitudinis est, ipse resurrectionis status, Christiani, ut cum semel eisdem nos compotes reddi contrigerit, omnium laborum molestiarumque hic olim toleratarum memoria nobis penitus excidat, & omnia licet grauissima fuerint profus nihil & ludicrum quid fuisse videantur. Docuit hoc gentium Doctor Paulus dicens: *Nō sunt condigna passiones huius temporis, ad futuram gloriam quæ reuelabitur in nobis:* adeo ut quidquid hic nos pati contigerit, vel quæcunque hoc in mundo molestia acciderit, eius respectu ludicrum quid & leue nobis videre debeat, imo ne attendi quidem vel pensari mereatur.

Et sane si cui nostrum contingeret, alicui sanctorum iam cœlestibus gaudijs persuentium loqui, & petere ab iis daretur: quid ipsis de suppliciis, doloribus, martyriisque, quæ in hoc mundo sustinuerunt, videretur; eodem profus modo, quo hic Christus, eos responsuros putandum est, *quæ?* Quid? an non recordaris gloriosæ Apost. Bartholomææ, fuisse tibi viuo olim hic pellem detractam; non recordaris Stephanæ, lapidibus te obrutum à Iudæis; nec te Laurenti craticulæ superimpositum, lento igne, ut holocaustum Deo gratum fieres, assatum esse; non meministi amplius Petre crucis, cui affixus expirasti; quid dicis de mucrone tuo Paule, quo tibi venerandum illud maiestate caput, præcisum fuit? *Et quæ?* inquit, de qua re loquimini, quas nobis narratis fabulas? anne aliquid in hoc mundo vobis visum sum sustinuisse; nihil est hoc Christiani, dicet, ni-

Tom. 1. Bessai Quædrag.

hil est, non fuere flagella, sed ferula, non rotæ sed rosæ, non lora sed flores, non equulei sed delitiæ. Econtrario vero, tanta damnatorum infelicias & calamitas est, ut omnium priorum voluptatum deliciarumque, quas in hoc mundo habuere, nullam iam profus memoriam habeant, sed nihil illis hæc omnia fuisse, imo ne fuisse quidem videantur. An non verum me dicere testaberis tu Cæsar, & tu Alexander, nullam sc. vobis honorum, dignitatum, regnorum, coronarum, sceptrorum amplius memoriam restare? Non recordamini fuisse vos aliquando reges potentissimos, monarchas orbis diuitiis affluentissimos? *Et quæ?* respondunt: *quid profuit nobis superbia, diuitiarum iactantia quid contulit nobis: Transierunt omnia velut umbra.* Luc. 16.

Diues ille Epulo cum apud inferos sepultus Abrahamam patrem inuocaret, sui ut misereretur: respondit Abrahamam e summo cœlo, *Recordare fili, quia recepisti bonam vitam tuam: non recordabatur, ecce priorum deliciarum, aut præteritorum cõuiuiorum.* Sed venit mihi, quoad hanc rerum priorum obliuionem, insignis cuiusdam figura in mentem. Cum septem anni in Ægypto transissent, septem alii sterilitatis aduenerunt adeo quidem vehementes ac duri, ut eorum præsens memoria & experientia, priorum annorum abundantiam mortales obliuisci cogeret. Heu! anni illi æterni famis qua damnati quietem, gloriam & gratiam efuriunt, quæque semper apud inferos duratura est, adeo horrendi & pertimescendi sunt, ut omnem præteritarum voluptatum, quæ in hoc mundo fuere, interea dum anni abundantiam durarunt, deliciisque vita affluxit, memoriam e mentibus auferant.

Gen. 40. *Et quæ?* expedi Cleopha, temporis nos premit angustia, & Dominus tibi ait, dolorum se non meminisse: quid igitur subest? *De Iesu Nazareno qui erat v. r. potens &c.* Adiungit deinde: *Nos sperabamus: o modice fidei omnis tua spes concidit: misera cymbula, quanto modo in discrimine versaris? fidei tuæ malus contractus est, & spei anchora amissa. Vn inquit: neque enim amplius in eo diuinitatem agnoscunt, an nescitis, o discipuli, hunc Deum simul & hominem esse? Potens namque est opere, ut Deus: & potens sermone sicut homo: duobus quoque gladiis instructus, virtute &*

Cccc doctrina

Christus doctina: quoad virtutem potens est quoad
foli & tor- doctrinam eloquens. Sol lumen & simul ca-
mento lore habet: tormentū bellicum, quod non
bellico nisi puluerem nitreum in se habet, & globo
oparatur. non est suffertum, mugitum quidem & bo-
atum edit, sed nihil effringit aut diruit, at Ie-
sus Christus bomba erat quæ & effringe-
bat, & simul sonitū edebat: Sol erat qui ver-
bis illuminabat, & operibus calefaciebat.

Nos sperabamus Valeat iam spes nostra, quæ
concidit, sperabamus per eum à Romanorū
nos imperio liberandos, & eorum iugo cri-
piēdos: vti Moyses seruitute Ægyptiaca Pa-
tres nostros liberavit. O insensati discipuli,
nondū præterire tempora, adhuc hora est,
fumite animos, nolite animo concidere. An
de vobis, ô Luthere & Caluine, perfidis in-
quam peregrinis dicam, quod de duob. his-
ce discipulis dicitur: toties namq; vos audi-
uimus dicentes, Ecclesia nostra Ierusalem
egrediendo, vt in Emaus Genevæ aut Wit-
tenbergæ secederetis: *Nos sperabamus*. Spera-
batis scilicet, post bellum Pontifici Roma-
no illarum, post oppugnatum purgatoriū,
post effusum sacerdotum sanguinem, post
diruta templa, Ecclesiam ipsam vos eueifur-
ros: sed spes vestra eodem tempore quo ex-
orta est, cōcidit. Laetauerat Lutherus secūdo
rebellionis & dominationis suæ anno, se, si
ad tres vel quatuor adhuc annos vita ei pro-
longaretur, omnem Papatum destructurū,
atq; euersurum, & tamen viginti quatuor, &
quot excurrit, annis, libere dominatus est,
nihil tamen vnquam huiusmodi præstitit,
aut factum vidit.

O stulti & tardi corde ad credendum! Quan-
ta vestra insania est, Luthere & Caluine, in
solidā illam Ecclesiæ petrā insensatum caput
velle impingere? quanta vestra amētia est ô
hæretici, sumptis armis ira veritati bellū mo-
uere, Deoq; quapotestis ratione resistere?
Vos vero miselli discipuli, q̄ stulti & tardi
ad credendū estis: quid? nunquāne Prophe-
tas & veteres scripturas legistis? nunquāne
audiuistis, Messia ad Ionæ imitationē, triduo
in viscerib. terræ, & ille in alio ceti, permā-
surum, & tum demū resumpto corpore lu-
men solis conspiciendum? An non eum dicē-
tem audiuistis, quod templum hoc destrue-

ret, & post triduum aliud reedificaret, atq;
hoc de corpore suo intelligi voluit. O igitur
Stulti & tardi corde ad credendum.

Et sape stulti fumus, Domine, & fatui qui
te relicto mundū sequimur, qui solem fugi-
entes in tenebris viuere malimus, paradiso
exulare vt tartarū ingrediamur, qui cœlum
veram patriam nostrā negligimus, vt in hoc
mundo, qui locus peregrinationis est, habi-
tare & sedē figere valeamus. Ecquæ maior
in hoc mundo dementia inueniri potest: *Stul-
torum infinitus est numerus*, id est peccatorum
ait Sapiens. Et bene quidē: quot n. sunt pec-
catores, qui relicta gratia Domini, peccatū
vltro amplectuntur quique tibi bellum mo-
uent, quo diabolo seruiant: tot et fatuos, tot
phreneticos, tot demētes esse dicendum est.
Sed accedit ad hanc dementia Domine duri-
tia quadam grandis, & stupida ad scripturis
credendum tarditas: toties quippe ad mone-
mur, toties nobis cōcionatores ingemināt,
esse se infinitam quandā gloriam paratā ijs,
qui fidele tibi hic obsequium exhibebunt,
æterna vero supplicia ijs qui te mortali ali-
quo delicto offendent: & tamen credere vix
possumus: aut si credimus, vix in animum
demittimus, aut parum curamus. Quapro-
pter Domine, qui hodie duobus hisce disci-
pulis peregrinantib. oculos aperuisti, te sup-
plices oblectamus, vt oculos nobis idē pro-
lus iter ingressis aperias, vt se. Scripturas sa-
cras intelligendo, tuasq; semper iudicia ante
oculos habendo, è stultis sapientes effecti,
confecto longo vitæ huius itinere ac pere-
grinatione, feliciter ad patriam cœlestem
peruenire valeamus. Amen.

FERIA III. POST PASCHA.

Partitio.

I. De caelo laboribus obtinendo.

II. De stante in medio.

III. De imprecante pacem.

IV. De voce Ego sum.

Stetit Iesus in medio discipulorum suorum &
dixit eis, Pax vobis Luc. vltimo.

FIGV.

Inanis Lu-
theri ac
Caluini
spes.

1074 21